

פתח דבר

נזך המדינה, הארכיון הלאומי של מדינת ישראל, מופקד על שמירת החומר התיעודי של מוסדות המדינה. מיליוני מסמכים, תצלומים, קלטות וסרטים יוצרים פסיפס ענק של בניית האומה הישראלית מן התעודה הראשונה והמכוננת שלה - מגילת העצמאות ועד ימינו אנו.

רק אלה המטריחים עצמם לבוא בשערי הארכיון זוכים להיחשף לאוצרות המכוננים בו, והם אינם רבים. רוב רובו של הציבור הישראלי אינו יודע על קיומו של גנזך המדינה, ועל כן אינו נחשף לתיעוד העצום המצוי בו על עברי הלאומי והפרטי.

התערוכה **"כחול על גבי לבן"** במוזיאון ישראל מציגה אך מקצת מאוצרות הגנזך. זו תערוכה של האזרחים ולמען האזרחים.

בתערוכה מוצגים חוקים שנחקקו בכנסת, הסכמים בין-לאומיים ותיעוד של ישיבות ממשלה שבהן התקבלו החלטות גורליות, פתקים שנתגלו באקראי או מסמכים שגרתיים של משרדי ממשלה. לצדם מוצג מבחר מוקפד של מכתבים שכתבו אזרחים אל רשויות השלטון או מסמכי ממשל הנוגעים לחיי הפרט של כל אזרח ואזרח.

מגוון המוצגים מייצג נושאים בולטים בתולדות המדינה - החלטת האו"ם על חלוקת ארץ-ישראל, הכרזת העצמאות, האספה המכוננת וסדרי השלטון הראשונים במדינת ישראל; מלחמת העצמאות והסכמי שביתת הנשק; הסכם הפיזיויים עם גרמניה ומשפטו של אדולף אייכמן; מלחמת ששת הימים ושחרור ירושלים, מלחמת יום הכיפורים והסכם השלום עם מצרים; פינוי היישובים מסיני; דת ומדינה ונושאי חברה, כלכלה והתיישבות שנייים במחלוקת מהחינוך ב"מחנות העולים" ועד ל"פנתרים השחורים"; מדיניות החוץ ורצח ראש הממשלה, יצחק רבין; פיסות היסטוריה של שעות גדולות וחיי יום-יום ורגעים קשים ששינו את פניה של המדינה.

בחירת המוצגים מתוך הררי המסמכים נעשתה מתוך ראייה היסטורית ואמנותית תוך שילוב יוצר בין צוות גנזך המדינה לאוצרי התערוכה.

בקטלוג יש מבחר מן המוצגים ודברי הסבר. רשימה מלאה שלהם מופיעה בסוף הקטלוג.

אנו תקווה שהתערוכה הפותחת צוהר לנכסים הלאומיים האצורים בגנזך המדינה תעורר את הציבור לחפש ולהעמיק את הידע על מורשתו הממלכתית והאישית.